

“Que els poders involuntaris et nodreixin constantment, i esguardat d'amor humà deixa al marge nits d'insults.” **W. H. Auden**

ESTILS

Creure, una qüestió vigent

Josep Maria Carbonell, professor de Ciència Política i president de la Fundació Joan Maragall, publica *Creure encara? Deu meditacions* (Viena edicions). En una societat on sembla que la indiferència davant del fet religiós sigui el discurs hegemònic, l'autor reflexiona sobre la fe, el misteri i la descreença.

Dones i islam: una reflexió

“Més enllà del feminisme islàmic: cap a un pensament islàmic decolonial” és la conferència que donarà Sirin Adlbi Sibai, activista d'origen sirí i doctora en Estudis Internacionals Mediterranis de la UAM, demà 18 de març a les 19h a l'Espai Francesca Bonnemaison (c/ Sant Pere Més Baix, 7, Barcelona).

Opinió

GETTY

Els buscadors de perles

JOSEP GORDI

DEGÀ DE LA FACULTAT DE LLETRES (UNIVERSITAT DE GIRONA)

La Fa uns dies vaig escoltar una conferència de l'islamòleg Halil Bárcena on parlava del seu llibre *Perlas sufies. Saber y sabor de Mevlana Rumi* (Ed. Herder) i em va interessar notablement la simbologia de la perla. Però, què és una perla? Una perla natural és una gemma creada per una ostra o mol·lusc. Quan una ostra detecta dins seu un cos estrany, com pot ser un gra de sorra, desenvolupa una pel·lícula protectora de nacre al seu voltant que al cap d'uns cinc anys aconsegueix unes mides notables. Per tant, és curiós assenyalar que la bellesa de la perla neix com a resultat d'un acte de protecció. Un altre fet remarcable és la raresa d'aquest procés, ja que només una de cada quinze mil ostres desenvolupen perles naturals. Finalment, cal recordar que la professió de buscador de perles, com els del golf d'Oman, era una professió de risc ja que practicaven l'apnea extrema per trobar-les.

En conseqüència, una primera apreciació és que una perla natural és un tresor que no està a l'abast de tothom perquè cal capbussar-se en el mar o dins d'un mateix i perseverar al llarg dels anys. Quan un menys ho espera aconseguir, abatut, topem amb el tresor que ens enlluerna i ens il·lumina el camí de la vida.

En conseqüència, no és estrany que Bárcena, llegint i rellegint els textos de Rumi, triés una seixantena de frases, com per exemple “Feu del silenci un hàbit”, que es converteixen en veritables joies o en petits fars que il·luminen la nostra immersió per aquest món a la recerca del veritable i perdurable tresor. En el fons, tal com diu Bárcena, tots necessitem i cerquem, al llarg de la vida, bellesa i veritat. De ben segur, que les sàvies paraules de Rumi atresoren una gran bellesa i si les deixem reposar dins nostre ens ajudaran a submergir-nos, com el bussejador que busca perles, en la cerca de la veritat.

JOAN MASCARÓ: llum pròpia

El savi mallorquí va fomentar la recerca de la unitat essencial en les diverses cultures i espiritualitats

DÍDAC P. LAGARRIGA BARCELONA

Com valorar la influència de cada vida en el conjunt de la vida? Si, com ens asseguren repetidament les tradicions espirituals d'arreu, no som més que entramat, podem concloure que qualsevol vida influeix a la resta. Que la Vida es nodreix de totes les vides, sense menysprear-ne cap. Influències que podem jutjar com a positives o negatives, més intenses o menys, però fins a cert punt protagonistes d'aquest entramat ordit, també, de temps i memòria. Acostumem a traçar fils històrics obviant sovint aquesta màxima, parlant de personatges decisius i oblidant la resta. Atansar-nos a cada recorregut de vida, a cada grafia biològica -el que en àrabs s'anomena sira, que tant serveix per a biografia com per camí o desplaçament-, ens permet entreveure sempre aquestes influències, per molt que semblin oblidades. De totes les influències que cada trama suma en aquest entramat compartit i únic anomenat Vida, n'hi ha de ben especials i significatives, malgrat la seva subtilesa, gairebé transparent. Són biografies que s'han sustentat en la dimensió del mateix entramat biològic, realçant el mateix fet de la connectivitat i la reciprocitat que rau en tots els éssers. Són vides que han influenciat a la resta no per emfatitzar la seva particularitat, sinó per canalitzar i enfortir el vincle mateix que fonamenta el món. Trajectòries que han esborrat les diferències il·lusòries i han cantat -amb convenciment- els fils desapercebuts que ens lliguen els uns als altres.

Visionari o, simplement, despert Una d'aquestes vides dedicades a lloar el vincle va ser la del mestre mallorquí Joan Mascaró i Fornés (Santa Margalida, 1897 - Cambridge, 1987). Una de les grans tasques per evidenciar els ponts, sovint ocults, que ens enllacen és escoltar les altres ribes i veure la seva ressonància en un mateix. Quan van arri-

bar a les mans adolescents de Joan Mascaró alguns dels textos sagrats de l'Índia, no va sentir l'impuls de deixar el que duia a les mans de la seva tradició per agafar-ne una de llunyana, sinó que fou capaç de sostenir les dues, sense moviments forçats ni violents. Agafant, sí, però sense retenir, és a dir sense aquella voluntat acadèmica de fer-se amb un coneixement fins a dessecar-lo. El savi Mascaró tenia prou habilitat per acaronar allò que agafava i deixar-se acompanyar per el do rebut. Tanta va ser la seva fascinació per aquell tresor indi que va decidir estudiar sànscrit, fet que el va permetre ser professor d'aquest idioma a la Universitat Autònoma de Barcelona durant la Segona República i fer la versió en català d'una part del Bhagavad Gita.

“Les visions espirituals de l'home es confirmen i s'il·luminen les unes amb les altres”, sentia Joan Mascaró. “No hi ha contradiccions entre la visió de l'Índia i el cristianisme -deia-. Les grans visions espirituals de l'Índia poden despertar-nos aquell sentit espiritual que una somorta rutina cristiana ha apagat en nosaltres, i podem retornar a l'eternitat del cristianisme amb una vida fresca i amb una fe més profunda.” Lluny, per tant, de la fal·laca per desprestigiar les arrels i enlluernar-se d'Orient que va sacsejar l'Occident de dècades posteriors i del que ell mateix en va ser un referent, malgrat la seva insistència en el fil conductor del fet religiós.

Llàntries de foc

Amb la Guerra Civil i la foscuria tenyida de sang que s'escampava per la Península, el vincle interior que tant estimava Mascaró es veié més trencat que mai. L'any 1939, s'instal·la a Cambridge, lloc des d'on consolidarà la seva carrera professional com a docent. Vint anys després, publica el que podríem anomenar el seu manifest de vida, i del

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
Songhai:
desenvolupament integral africà

que, sorprenentment, ell pràcticament no escriu res. El titula *Lamps of fire* (l'any 1986 l'editorial del seu bon amic Francesc de Borja Moll el tradueix al català com a *Llàntries de foc*; aquest també serà el títol amb el qual Sílvia Ventayol i Nofre Moyà bategen un documental sobre la vida i el pensament de Mascaró, disponible a la web de la productora quindrop.com). La idea de *Lamps of fire* és tan simple que enamora per la seva senzillesa: una polifònica i afinada comunió de textos sagrats de temps i llocs molt variats que ens recorden el caràcter indiferent de l'essència, aquella relació de tot amb tot que es fa evident en el fet religiós de pobles i cultures separades, només, per la distància o el temps. “Aquestes llàntries de foc -escriu Joan Mascaró- poden esdevenir una claror en la profunda foscuria i un refugi de la tempesta. Perquè en la meravella d'aquestes grans paraules trobam la bondat i la bellesa; i més enllà de la veritat de les idees trobam la Veritat del nostre ésser”. Del Tao te king a la Bíblia, l'Alcorà i els Upanishads, de les visions de Santa Teresa a la confessió de Tolstoi, de Marc Aureli a Ghandi, de Rumi a Hegel i de Confuci a Sant Francesc d'Assís... “En aquestes paraules hi trobam fe -escriu Mascaró-, però ¿com

Una fotografia antiga de Joan Mascaró.

QUINDROP

podem distingir la fe del fanatisme, una visió veritable d'una il·lusió visionària? Per llurs fruits els coneixerem. Visió i fe són per damunt de la raó, però accepten la raó; il·lusió i fanatisme són per davall de la raó i rebutgen la raó. La raó superior accepta la visió i la fe, però rebutja la il·lusió i el fanatisme”. Resseguint la màxima de Keats (“Com més s'eleva la meva ànima, més creix la meva humilitat”), Mascaró creu que “hi ha un orgull que pertorba la ment; però hi ha una humilitat que no és humiliació, sinó pau i que atura els moviments pertorbadors de la ment. [...] La imaginació superior de les coses és més enllà del pensament, i veu la unitat de les coses que el pensament veu en llur varietat, i així fa possible l'autèntic progrés del pensament”.

Precurador, visionari, il·luminador o, senzillament, algú que va trobar-se a sí mateix i va poder reforçar l'entramat-vida, el seu cor encara bateja, malgrat l'aparent silenci, en aquest consell recollit al Bhagavad Gita traduït per ell mateix: “Que el savi no destorbi la ment dels ignorants sumits en llurs accions egoistes. Que actuant amb devoció, els mostri la joia de les bones accions”.

6 PLANS PER AL CAP DE SETMANA

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo